

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VII.

CELOVEC, SREDA, 23. APRIL 1952

ŠTEV. 28 (488)

Tržaški Slovenci nadaljujejo borbo

Tržaška delegacija v Londonu je izročila spomenico

Tržaška delegacija je izdala 18. t. m. sledeče poročilo:

„Tržaška delegacija je izročila predstavnikom Velike Britanije in ZDA na tristranski konferenci v Londonu spomenico, v kateri so obrazloženi predlogi in zahteve glede argumentov, o katerih se razpravlja na konferenci o Trstu.

Poleg tega je delegacija stopila v stik z raznimi predstavniki strank in angleškega javnega življenja ter jim obširno obrazložila svoje stališče glede tržaškega vprašanja.“

Po vesteh raznih novinarskih agencij obsega spomenica, ki jo je tržaška delegacija izročila angleškemu in ameriškemu zastopniku na londonski konferenci, 25 strani dokumentarnega materiala. Delegati so imeli danes popoldne razgovore s predstavniki laburistične stranke, v preteklih dneh pa s predstavniki konservativne stranke.

Predlogi tržaške delegacije na tiskovni konferenci

V sredo, dne 16. t. m., je imela tržaška delegacija v Londonu tiskovno konferenco, na kateri je predsednik OF za Tržaško ozemlje tov. Branko Babič med drugim izjavil:

Londonska konferenca, ki je bila sklicana na pritisk Italije, je ugotovila potrebo po reformi uprave britsko-ameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja. Tudi mi smo mnenja, da je na tem področju nujno potrebno, izvesti reformo uprave.

Ta upravna reforma pa more biti le notranje vprašanje prebivalstva in zavezniške vojaške uprave. Kakšni so naši konkretni predlogi? Že v začetku poudarjam, da se bom omejil le na osnovne stvari, ker mislimo podrobno konkretizacijo teh predlogov podati na drugem mestu, ko nam bo to omogočeno.

1. V prvi vrsti imamo za nujno potrebno, da zavezniška vojaška uprava, kateri je zaupana uprava tega področja od OZN prenese vso civilno upravo na prebivalstvo preko določenih civilnih organov in za sebe obdrži le funkcijo kontrole. Tak civilni organ bi lahko bil conski svet, ki naj bi bil v prvi fazi imenovan od zavezniške vojaške uprave in sestavljen od vseh političnih skupin in v katerem bi moralo biti zagotovljeno proporcionalno zastopstvo Slovencev. Ta organ naj bi imel vso zakonodajno oblast za vse anglo-ameriško področje Svobodnega tržaškega ozemlja. Iz svoje srede naj bi conski svet izbral izvršni organ s funkcijo provizorične vlade, odgovorne za svoje delo conskemu svetu. Kolikor bi se pa sedanje stanje dalje zavleklo (v pomanjkanju guverner-

ja), bi se morale razpisati svobodne in demokratične volitve v conski svet na osnovi proporcionalnega sistema.

2. V tem duhu bi se morale osamosvojiti od vsakega neposrednega ali posrednega vpliva od Italije tudi druge institucije na vsem političnem, gospodarskem in upravnem področju cone A Svobodnega tržaškega ozemlja, kot so: sodišče, šolstvo, finance, razne ustanove socialnega skrbstva itd.

3. Vsi politični in gospodarski odnosi med tem ozemljem in Italijo bi se morali vskladiti z določbami mirovne pogodbe z Italijo in s tem osamosvojiti vse državne in parastatalne ustanove, ki imajo svoj sedež v Rimu in podružnice na tem ozemlju.

4. Izvajati določbe mirovne pogodbe o enakopravnosti Slovencev z Italijani in uvesti tudi slovenščino kot uradni jezik Svobodnega tržaškega ozemlja.

5. Uvesti je treba končno lastno državljanstvo za prebivalce Svobodnega tržaškega ozemlja tudi zato, da ne bi bilo treba prebivalcem Trsta potovati po svetu s potnim listom italijanske republike.

To so osnovni ukrepi, ki bi jih bilo treba, po našem mnenju takoj izvršiti v zvezi z reorganizacijo civilne uprave na anglo-ameriškem

področju Svobodnega tržaškega ozemlja. Le takšna reorganizacija civilne uprave na tem področju je v interesu Trsta in njegovega prebivalstva, je v skladu z mirovno pogodbo, z načeli demokracije in miru.

Tržaški Slovenci bodo na volitvah nastopili enotno

V zvezi z volitvami, ki bodo 25. maja 1952, so slovenske tržaške politične skupine pozvale vse Slovence na skupen nastop. Proglas ima naslednje besedilo:

V resnem trenutku, ko je potrebna strnitev vseh naših sil za uresničenje Svobodnega tržaškega ozemlja in za doseg vseh naših narodnih in človeških pravic, je nujen skupen nastop vseh Slovencev našega področja ne glede na njihovo politično pripadnost. Zato smo podpisane politične skupine sklenile, da pri prihodnjih volitvah v občinah Devin-Nabrežina, Dolina, Repentabor in Zgonik ne bomo postavljale strankarskih list.

V smislu tega sklepa vas pozivamo, da se v teh občinah zedinite za take liste, ki odgovarjajo krajevnim potrebam in razmeram in v katerih naj pride do izraza splošna narodna sloga. Pri izbiri kandidatov naj vas vodi predvsem skrb, da bodo to zares zavedni Slovenci, od-

Pred poostreno borbo za pravico staršev v šolski politiki

Že zadnje pastirsko pismo avstrijskih škofov je dalo slutiti, da je pričakovati v šolski politiki ofenzivo Katoliške akcije, ki je na tem področju gonilna sila v OeVP. Medtem ko proglašajo na zunaj in na prižnicah načela naravnega in božjega prava, gre jim v strankarski politiki vse bolj realno za staro težnjo OeVP, ki hoče absoluten monopol na šolskem področju, kakor so ga imele nekdanje meščanske stranke, ki jim je zagotovil vse visoke položaje v upravi, v sodstvu in v šolstvu. Govori se, da je prav v tem iskati vzroke spremembe zasedbe položaja prosvetnega ministra v začetku tega leta, ker minister Hurdes baje ni uspel izpolniti dane mu naloge. Zato je prišel na njegovo mesto dr. Kolb, ki je tesno povezan s Katoliško akcijo.

Te govornice so tem bolj verjetne, ker je prav od te spremembe naprej vidna močna ofenziva Katoliške akcije v šolski politiki. Ne samo pastirsko pismo avstrijskih škofov, vse bolj kaže na začetek odločilne borbe v tem vprašanju kongres mednarodnega katoliškega akademškega gibanja „Pax Romana“, ki je bil od 16. do 21. t. m. v Solnogradu. Obravnaval je zna-

čilno temo „Pravica staršev do šole“ in so k temu vprašanju govorili vidni predstavniki Katoliške akcije iz desetih evropskih držav; med njimi je bil navzoč tudi pred kratkim zamenjeni generalni prezident Katoliške akcije Italije znani Vittorino Veronese.

Da zasedanje kongresa v Solnogradu, torej v Avstriji, ni slučaj in ima svoj poseben smisel, je povedal sam prosvetni minister dr. Kolb, ki je v svojem slavnostnem govoru med drugim izjavil, da so katoliški Avstrijci prav danes v vročem boju za uveljavljanje pravice staršev do šole. „Zato se zahvaljujemo udruženju „Pax Romana“ za njeno duhovno in moralno podporo, ki jo bomo sprejeli kot rezultat zasedanja“. Pravica staršev do šole in izobrazbe je zasidrana v naravnem pravu, katerega mora upoštevati država.

Vse visoke besede pa niso mogle zakriti vse bolj realnega, političnega ozadja tega zasedanja. Saj je bil njegov organizator CV, ki vedno ponovno kaže, kako mu je hudo za izgubljeni monopol v visokih akademskih položajih. Zato je tudi povsem razumljiva hitra reakcija od strani socialistov na to zasedanje. V istem času, ko je zasedala „Pax Romana“, je namreč govoril prav tako v Solnogradu na zveznem zasedanju „Kinderfreunde“ vicekancler dr. Schärff, ki je končal svoja izvajanja: „Mogoče je, da pride letos do sporov v vprašanih vzgoje, predvsem v vprašanju šole. Če govorijo predstavniki katoliške cerkve o pravici staršev, ki jo uveljavljajo, mislijo pri tem naslednje: Dobro, starši naj imajo pravico, da določajo šolsko in izvenšolsko vzgojo. Toda cerkev ima višjo pravico, da staršem pove, tako je treba ravnati. Na tem nasprotstvu je mogoče, da bo prišlo letos do resnejših sporov.“

Kakor vidimo iz časopisja, smo tudi na Koroškem spet pred začetkom nove kampanje proti dvojezičnemu šolstvu s sklicevanjem na tako imenovano pravico staršev. Po pastirskem pismu škofov in po kongresu „Pax Romana“ je pričakovati, da bo tudi parola „katolika“ Steinacherja dobila globoko, versko vsebino in gorje tistemu vernemu Slovincu, ki se bo postavil po robu ponovnemu poskusu legalne germanizacije potom šole in bo šel

Branili bomo proti vsem propagatorjem tako imenovane pravice staršev zadnje ostanke slovenskega jezika v naših šolah, ker je to naše najbolj naravno pravo.

Slovenska demokratska zveza
Slovenska kršč.-soc. zveza v Trstu
Osvobodilna fronta za Tržaško ozemlje
Skupina neodvisnih Slovencev

Duhovniki Slovenskega Primorja obsojajo londonsko mešetarjenje

Zadnji petek popoldne je bila v Ajdovščini zaključena pokrajinska konferenca Cirilmetodijskega društva slovenskih katoliških duhovnikov Slovenskega Primorja. Na konferenci so bili navzoči skoraj vsi člani tega društva s predsednikom Jožetom Lampretom in dekanom teološke fakultete dr. Stankom Canjkarjem na čelu ter več članov pokrajinskega odbora tega društva. Razpravljali so predvsem o resoluciji v zvezi z mešetarjenjem o tržaškem vprašanju na londonski konferenci. Predstavniki primorskih duhovnikov in Cirilmetodijskega društva so v razpravi obravnavali gospodarski in narodnostni položaj Trsta. Pri tem so poudarili žalostne izkušnje slovenskega duhovništva v času fašistične Italije. Soglasno so sprejeli protestno resolucijo, ki ostro graja vse tiste duhovnike onstran meje, ki se v teh dneh postavljajo na pozicije najbolj zagrizenega fašizma in šovinizma.

zato v borbo proti kričačem o pravici staršev. Brez dvoma bo doživel zaradi nepokorščine do škofove besede anatema škofijstva, ki sicer prav nič ne pozna naravnega in cerkvenega prava, kadar gre za pravico Slovencev do svojega jezika v cerkvi in v šolah. Da ne omenjamo številnih naših fara, kjer našim ljudem niti ni mogoče spovedati se v maternem jeziku, bi opozorili samo na nove „skrbi“ ordinariata, ki išče duhovnike, ki morajo sicer znati slovenski, hkrati pa jamčiti za napredovanje germanizacije v naših farah.

Koroški Slovenci vemo, kaj na Koroškem pomeni pravica staršev in kdo so njeni zasnovanci in zagovorniki. Zato v tem vprašanju ne bomo nasedli tudi ne visokim frazom o naravnem in božjem pravu, temveč bomo branili proti vsem propagatorjem tako imenovane pravice staršev zadnje ostanke slovenskega jezika v naših šolah, ker je to naše najbolj naravno pravo.

Zastopniki delavstva proti Kamitzu

Novi finančni minister Kamitz in njegov načrt za „ozdravljenje državnega proračuna“ sta se kaj kmalu izkazala kot hlapca industrijskih in agrarnih mogotcev. Vsi Kamitzovi ukrepi, ki jih vneta zagovarja ves reakcionarni tisk v Avstriji, zlasti pa OeVP-jevski, so v škodo delovnih množic. To so ugotovili zastopniki avstrijskega delavstva na zasedanju združenja deželnih delavskih zbornic pretekli teden.

V več resolucijah so delegati tega zasedanja protestirali proti krajanju državnih doklad k socialnemu zavarovanju delavcev, nameščencev in drugih krogov delovnih množic za 25 do 30 odstotkov, kar bi pomenilo občutno poslabšanje pomoči, ki jo trenutno nudijo bolniške blagajne bolanim in sicer potrebnim delavcem in nameščencem ter njihovim družinskim članom; protestirali so proti krajanju investicijskih vsot, ki jih je sklenil parlament, ker vodijo taki ukrepi finančnega ministra brezpogojno v še večjo brezposelnost; proti načrtovanemu zakonu o spremembi obdavčenja, ki bi na račun širokih delovnih množic pomenil ponovna davčna darila za industrialce in veleposestnike; proti vsem deflacionističnim metodam novega finančnega ministra sploh, ki hoče v škodo delovnih ljudi „sanirati“ avstrijski državni proračun.

Za trajne prijateljske odnose

Za deseto obletnico izselitve slovenskih družin na Koroškem je „Slovenski poročevalec“ priobčil članek izpod peresa Janeza V., iz katerega ponatiskujemo naslednji odlomek, ki se nanaša na vprašanje manjšinskih pravic kot temeljni pogoj za trajne prijateljske odnose med FLR Jugoslavijo in republiko Avstrijo.

Kadar koli se je pri nas postavilo vprašanje slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji na dnevni red in se je zahtevalo, naj odgovorni politični krogi v Avstriji z večjo strpnostjo gledajo na našo manjšino, vedno se je v odgovor dvignil v Avstriji hrup, češ, zopet se dviga slovenski šovinizem. Če bi ti ljudje kolikaj poznali našo državo in njeno notranjo ureditev, tedaj bi jih ob takšni trditvi moralo postati sram. Nova Jugoslavija ne pozna šo-

vinističnih stremeljenj, o tem nam je zgovorna priča vsa naša notranja in zunanja politika, o tem pričajo lahko manjšine v okviru FLRJ.

Nobenega dvoma ni, da so se odnosi med našo državo in republiko Avstrijo izboljšali in da se še nadalje izboljšujejo. To je dejstvo, ki razveseljuje vsakega poštenega državljanja naše domovine, tako kot razveseli vsakogar pri nas izboljšanje odnosov med novo Jugoslavijo in vsako državo, ki temelji na medsebojnem spoštovanju in razumevanju.

Toda naš interes v medsebojnih odnosih teži za tem, da bi bili prijateljski odnosi trajni. Trajni prijateljski odnosi pa lahko nastanejo samo pod pogojem, da se odstranijo vsi vzroki spotike, ki kalijo resnično prijateljstvo. Zategadelj je pravilno in v korist medsebojnih od-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Belogardisti in enotnost koroških Slovencev

Naslednji članek pod gornjim naslovom ponatiskujemo brez komentarja iz „Slovenskega poročevalca“ štev. 89 z dne 13. aprila 1952. „Kadar se narod bori za svoj kulturni, politični in gospodarski obstoj, tedaj je narodna enotnost najbolj potrebna“. Te besede je zapisal v eni izmed zadnjih števil „Naš tednik-Kronika“, glasilo Tišlerjeve klerikalne skupine koroških Slovencev (KLS). Te besede, tako kot so zapisane, je treba samo potrditi in jih podpisati.

Toda ali se ljudje, ki so te besede zapisali tudi res po njih ravnajo? Ali jih nosijo tudi v srcih, ne le na ustih in na papirju, na katerega tiskajo „Naš tednik-Kronika“, ki je v zadnjem času posebno žaljivo napadel napredne koroške Slovence, njihove organizacije in svoj matični narod. Prav te preizkušnje pa, žal, gospodje okrog KLS ne bi prenesli, saj vedno znova dokazujejo, da so njihove besede o enotnosti neodkritosrčne. To pričajo njihova dejanja, njihova razdiralna politika in škodljiva strankarska nestrpnost.

Dovolj bo navesti iz zadnjih let le dva primera, ki zgovorno potrjujejo pot vodstva KLS. Marca 1950 je pred občinskimi volitvami KLS vztrajno odklanjala ponudbo Demokratične fronte, da bi v posameznih občinah nastopili z enotnimi listami. Izkazalo pa se je, da so prav v tistih občinah, kjer so se koroški Slovenci združili za enotno listo, dobili tudi več glasov v primeri s prejšnjimi volitvami. Lansko jesen so bile volitve v koroško kmetijsko zbornico. Takrat je vodstvo KLS sicer privolilo, da s Slovensko kmečko zvezo osnuje skupno volilno enoto — kmečko gospodarsko zvezo, ki je pri volitvah dosegla lep uspeh. Toda kmalu po volitvah je KLS odkrila svoje karte: namesto da bi ustvarjeno enotnost utrjevala in zastavila vse sile za nov polet Slovenske kmečke zveze, ki že deluje vsa leta po vojni in ima po vsej Slovenski Koroški delovne odbore ter marljive člane, je pri varnostni direkciji zaprosila, da sme ustanoviti svojo lastno klerikalno kmečko organizacijo.

V članku, iz katerega smo navedli hinavske besede o enotnosti, pa „Naš tednik-Kronika“ vse bolj pomembno pove tole: „Nikdar nismo vpraševali, kdo si in iz katerega tabora prihajaš“. To naj bo opravičilo za razdiralno delo, ki ga pri KLS vodijo ljudje iz tabora, kateremu res nikoli ni bilo in ne more biti za enotnost koroških Slovencev, za napredek in razvoj Slovencev sploh. KLS je namreč na široko odprla vrata vsem tistim izdajalcem, ki so se pred vojno in med njo „enotno“ izkazali s protiljudskim delovanjem, leta 1945 pa „enotno“ zapustili domovino in si zdaj po svetu iščejo utehe z razdiralnim delovanjem. Med njimi je tudi ing. Lambert Muri, ki se je zelo samozavestno ugnedil v KLS, si pridobil zaupanje vodstva, zlasti predsednika dr. Tišlerja, ter začel spretno rovariti po svojih starih klerikalnih in belogardističnih izkušnjah.

Ime ing. Murija v Ljubljani ni neznan poseben iz medvojnega doba, ko je bil na vodilnem mestu okupatorske prehranske ustanove „Prevod“. Marsikdo pa ga tudi še od prej pozna in ve, kako si je Muri koval kariero in se vzpenjal po klerikalnih stopnicah do najvišjih belogardističnih in hkrati okupatorskih vrhov. Že na univerzi so ga poznali kot črnega intriganta, ki se je pozneje dokopal do „Slovenčevega“ dopisnika v Mariboru. V tem času je bil že dober znanec, zaupnik in svetovalec dr. Korošca, tako da si je v Mariboru z lahko-to odmeril mesto med najvidnejšimi klerikalnimi veljaki. Še večjih uspehov pa si je upra-

vičeno nadejal z nastopom klerofašističnega JRZ režima.

S politično legitimacijo fašistično usmerjenih Ehrlichovih „stražarjev“ je kot inženir agronomije postal Muri kmalu vodilna osebnost tedanjih gospodarskih, bančnih in zadružnih ustanov. O njem se je šepetalo, da je povsod in nikjer, zlasti v političnem življenju se ni preveč rad kazal na površju, zadržal pa si je vedno pomembne vloge v ozadju. Gorje tistemu, ki ga je Muri vzel na piko: tak je kmalu občutil neljube posledice, premeščen je bil, zanj ni bilo napredovanja ali pa je vsaj dobil oznako političnega nezanesljivca.

Po okupaciji se je Murijev vpliv še razširil. Kot dober Natlačenov prijatelj in kmalu tudi prijatelj najprej italijanskih, pozneje pa nemških oblastnikov, je odločal med drugim tudi, kdo bo v gospodarskih, kmetijskih in zadružnih ustanovah nameščen in na katerem mestu. Podpiral je pri tem zlasti svoje politične varovance kot razvpitega Žebota in Casarja, neusmiljeno pa očrnil vse politične nasprotnike. Kot zvest okupatorski hlapec je o tem delovanju redno poročal fašističnemu komisarju Farini in celo Craziloliju, pozneje pa je zlasti tesno sodeloval z nacističnim svetovalcem Kultererjem. Ne smemo prezreti, da je Muri med vojno večkrat potoval s svojimi nacističnimi prijatelji na Koroško, kjer so tedaj nacisti z vso vnamo divjali nad koroškimi Slovenci — zdaj pa bi isti Muri rad postal nekaj kmečki voditelj koroških Slovencev. Kariero izdajalca si je Muri prislužil tudi z denunciranjem pripadnikov OF in s pisanjem uničujočih karakteristik o ljudeh, za katere je sumil, da so pri „Prevodu“ in podobnih ustanovah v zvezi s

partizani. Dokazano je tudi, da se je pečal še z drugimi vohunskimi posli.

Po vseh teh „zaslugah“ ni prav nič čudno, da so Muriju namenili v belogardistični tako imenovani „enodnevní slovenski vladi“ mesto državnega tajnika za kmetijstvo. No, človeka s takimi ambicijami je treba na neki način vsaj zdaj potolažiti in mu zagotoviti mesto kmetijskega tajnika KLS.

Da ima Muri precej umazano preteklost, ni moglo ostati skrito ljudem, ki so ga po vojni vzeli na Koroškem pod svoje okrilje. Dr. Tišler se je sicer dolgo otepal, da bi ga tudi javno pokazal tam, kjer ga že uporabljajo. Ko pa je zdaj dobila odločujoči vpliv v KLS linija katoliške akcije, je tudi za Murija prišel čas. Z raznimi anonimnimi pismi si je „ustvarjal teren“ in je intrigiral proti političnim, še bolj pa osebnim nasprotnikom. Varnostna direkcija je že dovolila razbijaško — prav zato toliko rajši — gospodarsko zvezo in Muriju ne uide mesto tajnika. Mogoče je pospešil dovoljenje pri varnostni direkciji, ki se sicer zelo obotavlja, kadar gre res za dovoljenje v prid koroškimi Slovincem, Murijev prijatelj, belogardistični učitelj Kurbus. Oba sta vneto sodelavca „Našega tednika-Kronika“, kadar je treba napisati kak posebno žgoč napad na Jugoslavijo. Njuna dosežanja anonimnost pa ni prav nič več potrebna, kajti KLS in njen list sta že dovolj ožigosana, da niti ni treba več skrivati narodnih izdajalcev, ki so se zatekli v to okrilje. O „enotnosti“ z raznimi Muriji, Kurbusi, Babniki in podobnimi pa koroški Slovenci seveda nočejo slišati, ker pač nima ničesar opraviti s pravo enotnostjo Slovencev na Koroškem, ki bi bila potrebna.

Gospodinjski šoli slovenskih šolskih sester bosta dobili priznanje javnosti

Kakor smo izvedeli, bosta gospodinjski šoli slovenskih šolskih sester v St. Rupertu pri Velikovcu in v St. Petru pri St. Jakobu v Rožu v kratkem dobili priznanje javnosti.

Pozdravljamo vsak korak odprave šolskih krivice, prizadevanj našemu ljudstvu, pa žal v tem priznanju ne vidimo odločilnega napredovanja v naši šolski borbi. Spet skušajo koroške Slovence preslepiti z zunanjim napisom, ki bistva vladajočih razmer ne spremeni. Kajti z danim ni doseženega nič posebnega, temveč je oblast dala le to, kar vsakomur pripada po ustavi, nam pa še posebno po senžermenski pogodbi, da namreč lahko na svoje stroške vsak vzdržuje zasebne šole.

Prepričani smo, da bodo tisti, ki so trideset let bili svetovalci in pokrovitelji šolskih sester, svojo dolgoletno zamudo sedaj prikazovali kot izvanredni uspehi politike „odprtih vrat do tja, kjer se delijo pravice“. Znano pa je, da so se spomnili na to pravico šele, ko so rabili navidezni uspeh za svoje politično mešetarjenje ob izvolitvi OeVP-jevskega kandidata za predsednika kmetijske zbornice.

Dvoličnost teh ljudi se vidi najbolj v tem, da na drugi strani blatijo Ciril in Metodovo družbo v Ljubljani in Slovensko šolsko društvo v Celovcu, ki že nad trideset let nudita slovenskim šolskim sestram realno možnost delovanja v svojih poslopih, in jima podtikajo celo zaviranje in zatiranje narodnih šol.

Nova cokla po starem kopitu?

V sredo 16. aprila t. l. je imel minister za kmetijstvo in gozdarstvo Thoma na Dunaju tiskovno konferenco, kjer je govoril o dosedanjih „uspehih“ avstrijskega kmetijstva ter se dotaknil nad vse perečega problema — ureditve cen kmetijskim pridelkom, v prvi vrsti cen za mleko in krušno žito.

V uvodu je minister poudaril, da z pojemačo pomočjo iz Marshallovega plana Avstrija ne bo več razpolagala s toliko živili, kot doslej. Vendar pa je nujno, da se oskrba prebivalstva z živili zajamči. Tožil je tudi, da avstrijska

kmetijska proizvodnja še vedno ni dosegla predvojnega stopnje (kljub milijonom dolarjev, ki so bili tudi v kmetijstvu razmetani v vse mogoče in nemogoče namene — kar pa seveda ni omenil). Še vedno je površina žitaric za več kot 300.000 ha manjša, število živine pa za okoli 200.000 glav nižje od predvojnega povprečja. Posebno občuten pa je padec dobave mleka. Nasproti predvojnemu povprečju 1400 milijonov litrov padla je dobava mleka v letu 1946 na 300 milijonov litrov.

Minister je govoril tudi o visokih izgubah, ki jih je kmetijstvo utrpelo zaradi dosedanjega urejevanja cen krušnega žita in mleka potom petih sporazumov o mezdah in cenah in jih ocenil z 2 milijardama šilingov. Nove cene, za katere se pogajajo na Dunaju, naj bi zato — tako je dejal — ne temeljile več na osnovi zadnjega sporazuma o mezdah in cenah, temveč naj bi se našle s pribitjem obstoječih podpor k dosedanjim cenam. Bodoče cene, predvsem za krušno žito in mleko bodo morale kriti stroške proizvodnje in dobave, prav tako pa bodo morale biti cene za krmila, semena in gnojila v zdravem razmerju s cenami za kmetijske pridelke. Konzumenti pa morajo dobiti svoje življenjske potrebščine zajamčene po dosedanjih potrošniških cenah.

Potemtakem naj se predvidena zvišanja krijejo iz državne blagajne. In s čem? Ali na račun državnega proračuna za investicije in gradnje in s tem brezposelnosti, ki bi nastala, ali pa se bodo krijele te podpore s povečanimi davki?

Navzlic temu, da v Avstriji cela vrsta znakov že kaže na še nepregledno gospodarsko

PO ŠIRNEM SVETU

Dunaj. — Kakor se je zvedelo iz Budimpešte, je tovarna železniških vagonov v Györu dobila ukaz, naj za Sovjetsko zvezo izdeluje težke štiriosne vagonne po 60 ton, s kakršnimi prevažajo tanke, ter posebne štiriosne vagonne za prevoz rude. Sedaj izdelava tovarna mesečno 24 vagonov za prevoz tankov. Tovarna v Györu je samo ena izmed mnogih, ki morajo delati za ZSSR.

Stockholm. — Prihodnji mesec se bo začela v Stockholmu sodna obravnava proti šestim članom komunistične partije Švedske, ki so obtoženi vohunstva v korist Sovjetske zveze. Na čelu skupine je Arthur Karlsson, član občinskega sveta v Halmstadu ter bivši član CK KP Švedske.

Kdo bo Eisenhowerjev naslednik?

V zvezi s pogostimi obiski vojaških šefov držav članic Atlantskega pakta tu in tam so nastala razna ugibanja. Medtem ko se odločujoče osebe drže rezervirano, opozarjajo britanski politični krogi na dve važni vprašanji: kdo bo zamenjal generala Eisenhowerja, ki je po dal ostavko na položaj vrhovnega poveljnika Atlantskega pakta, in kdo bo imenovan za glavnega poveljnika na Srednjem vzhodu.

Nekateri londonski krogi so prepričani, da bo prišel na Eisenhowerjevo mesto britanski častnik. Imenovanje poveljnika za Sredozemlje pa spravljajo v zvezo z obiskom šefa turškega generalnega štaba v Londonu in potovanjem Montgomeryja v Rim, Atene in Ankaru.

Časopis „San Francisco Chronicle“ piše, da je skupni štab ameriških oboroženih sil priporočil za naslednika generala Eisenhowerja na položaju poveljnika sil organizacije Severnoatlantskega pakta generala Ridgwaya sedanjega poveljnika zavezniških čet v Koreji Kakor piše časopis, pričakujejo, da bodo države članice pakta v kratkem odobrile Ridgwayevo imenovanje. Feldmaršal Montgomery, namestnik vrhovnega poveljnika sil Atlantskega pakta, mora prevzeti poveljstvo v času od odhoda Eisenhowerja do prihoda Ridgwaya. Eisenhower, ki je sprejel kandidacijo za predsedniške volitve v ZDA, bo zapustil svoj dosednji položaj junija.

SCHUSCHNIGG HOČE ZAPROSITI ZA AMERIŠKO DRŽAVLJANSTVO

Nekdanji avstrijski zvezni kancler v času klerofašizma dr. Kurt Schuschnigg je zaprosil pri ameriškem konzulatu v Windsorju v Kanadi za stalno vizo, da si ustvari možnost, da dobi ameriško državljanstvo. Schuschnigg je bil od leta 1948 profesor za državne vede na univerzi v Sanct Louis.

krizo, ki mora nadvse občutno prizadeti ne samo konzumente živil, temveč tudi široki krog producentov živil — kmečka posestva — je minister z neverjetno pretiranim optimizmom govoril, da bo kaj lahka stvar, dosedanje, že dosežene uspehe v proizvodnji posameznikov, ki res lahko trdijo, da so živeli svojih sedem masnih let, prenesti na celotno avstrijsko kmetijstvo. Vidi se, da je g. minister sam veleposestnik, drugače bi ne trdil tako brez skrbi, da je n. pr. dosežene posamične pridelke pri pšenici 56 q in krompirju 65 q na ha treba — le „prenesti na široko površino naše zemlje in zaključni uspeh bo tukaj.“ Tudi glede živinoreje je navajal laskave uspehe — čista reja, dognanje krvnih linij, molznosti po 7000 do 10.000 l mleka na leto — ki tudi lahko postanejo pridobitev širokih plasti kmečkih gospodarstev. Toda kje imajo te plasti krmno osnovo in odkod naj vzamejo za dosego takih uspehov, je za nje vsekakor odločilno vprašanje, če že za g. ministra ni.

Kdor je, kakor naša kmečka gospodarstva, in z njimi tisoči drugih kmetov, moral — ob vseh milijonih — živeti skoraj vedno samo iz rok v usta, more sedaj, ko je za denar še težji in bo postalo marsikaj še dražji, reči samo: Z olepševanjem naše temne bodočnosti nam ne bo nič boljši, še manj pa z šablonskimi merami in številkami. Dvoje zahtevamo: odstranitev zasedbenih sil, ki jih moramo vzdrževati brez da bi imeli kakršno koli korist od tega in gospodarsko ureditev, kjer bo konec navmesnih dobičkov in razlik z dobrotami za velike, ki pa so za nas samo nadaljno novo breme.

Kopito je treba zamenjati, če čevelj žuli, pravi zdrav razum. To kopito pa je ne vseh koncih in krajih polomljena gospodarska politika življenja na račun drugih.

Za trajne prijateljske odnose

(Nadaljevanje s 1. strani)

nosov, da se pokažejo napake in nepravilnosti, ki onemogočajo trajne prijateljske odnose. To so naši interesi takrat, kadar kažemo na nepravilnosti v politiki do naše manjšine v Avstriji. To so naše iskrene želje, to je naša stalna težnja, to je tudi uspešna politika zблиžanja in sodelovanja, ki jo razglašajo Organizacija združenih narodov.

Brez dvoma daje neurejeno stanje za našo manjšino potuho in vzpodbudo nacističnim interesom na Koroškem. Neurejeno stanje za našo manjšino lahko dovede tudi na Koroškem celo do takšnih dogodkov, do kakršnih je prišlo pred kratkim v Trstu in Italiji, kjer se je razplamteval šovinizem proti naši državi, ki so ga podpirali neodgovorni in avanturistični krogi, pozabljajoč pri tem na nevarnost mednarodnega položaja. Treba je vedeti, da se je mogoče upreti sovjetski ekspanziji le na osnovi pravilnih odnosov med poedinimi drža-

vami, odnosov, ki ne poznajo nobenega šovinizma, nobene nestrpnosti.

Nerazumevanje zahtev slovenske manjšine v Avstriji ustvarja nevarnost, da se tudi tu napravijo pogoji za nacistične in šovinistične izpade proti naši državi, — nekaj takega se že hoče porajati na Koroškem, vedno bolj dviguje glavo nekdanji nacistični kolovodja Steinauer, ki ima sedaj v pokrajinskem vodstvu avstrijske ljudske stranke podpredsedniško mesto, kar vse predstavlja nevarnost, da se tudi tu, kakor v Italiji in Trstu ustvarijo pogoji za podpiranje sovjetske agresije.

Vsekakor so med nekaterimi krogi v avstrijski socialistični stranki, pa tudi v vrstah avstrijske ljudske stranke ljudje, pa tudi poedine skupine, ki zahtevajo večjo nacionalno strpnost in razumevanje zahtev nacionalne manjšine. Brez dvoma je naša iskrena želja, da se ti krogi okrepijo, da postanejo njihove težnje stvarnost, s čimer bi bili postavljeni močni temelji za trajno medsebojno prijateljsko sodelovanje med republiko Avstrijo in Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo.

